



Aan de leden van de gemeenteraad.

Raadsinformatiebrief 1

Raadsgriffie

Helmond, 16 januari 2018

Onderwerp: GenX in oppervlaktewater Helmond

Zaaknummer:

Uw kenmerk:

Telefoon.:

Uw brief d.d.:

Geachte leden van de gemeenteraad,

Eind november 2017 zijn er verhoogde concentraties GenX gevonden in rioolwaterzuiveringen in Eindhoven en Aarle-Rixtel. Hierover is gecommuniceerd door de Waterschappen (Aa en Maas, De Dommel) en de minister van Infrastructuur en Waterstaat. GenX is een fluorhoudende stof die gebruikt wordt bij de productie van teflonlagen die onder meer in anti aanbakpannen zitten. GenX is een nieuwe, zorgwekkende stof die in het oppervlaktewater kan worden aangetroffen, waarvoor nog geen (wettelijke) richtlijnen bestaan.

Uit vervolgonderzoek in de afgelopen weken is gebleken dat sprake is van een bron van GenX in Helmond. Via deze raadsinformatiebrief informeren wij u over de onderzoeksresultaten en de acties die wij samen met het ministerie van Infrastructuur & Waterstaat (I&W) en het Waterschap Aa en Maas daarop ondernomen hebben. De minister van I&W heeft vandaag een brief over de stand van zaken rondom GenX aan de Tweede Kamer verzonden (zie bijlage). Dit leidt naar alle waarschijnlijkheid tot (landelijke) publiciteit waarin ook Helmond genoemd zal worden.

Voor de gemeente Helmond is de bescherming van de gezondheid van onze inwoners het allerbelangrijkste. Waterleidingbedrijf Brabant Water heeft onderzoek laten uitvoeren naar het voorkomen van GenX in drinkwater afkomstig van alle grondwaterbronnen. In geen van de bronnen is GenX aangetroffen. Daarnaast geeft het RIVM in haar voorlopige analyse van de nieuwe meetresultaten aan dat de gevonden concentraties in het water in de omgeving van het bedrijf in Helmond en in de zwemwaterlocatie Berkendonk geen risico vormen bij gebruik als recreatiewater.

Onderzoek

De vondst van verhoogde concentraties GenX was voor Waterschap Aa en Maas en Waterschap de Dommel aanleiding om afgelopen weken aanvullend onderzoek te doen om de bron te achterhalen. Enerzijds zijn er extra monsters genomen van het rioolwater, anderzijds is er met een vragenlijst onderzocht bij welke bedrijven de stof GenX gebruikt wordt in het productieproces. Uit het onderzoek bleek dat de bron van de concentratie in de rioolwaterzuivering in Aarle-Rixtel afkomstig is uit Helmond, namelijk bij het bedrijf Custom Powders op bedrijventerrein Hoogeind. Custom Powders heeft aangegeven drie maal per jaar in opdracht van bedrijf Chemours (gevestigd in Dordrecht) de stof GenX te verwerken.

Resultaten van het onderzoek

Aanvullend onderzoek in de productielijn van het bedrijf en watermonsters rondom het bedrijf wijzen uit dat diverse plekken in de buurt verhoogde concentraties GenX bevatten. In de bijlage is een kaart toegevoegd met concentraties die begin januari gemeten zijn.



Rol van gemeente Helmond

Na het constateren van de verhoogde concentraties GenX heeft de gemeente Helmond de volgende acties ondernomen:

- Direct contact gezocht met het bedrijf Custom Powders en de meetresultaten voorgelegd.
- Opdracht gegeven aan de Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB), om samen met het bedrijf het verwerkingsproces te analyseren op kwetsbaarheden en deze, waar mogelijk, te verbeteren. Het bedrijf heeft inmiddels aan alle adviezen van de ODZOB gehoor gegeven.
- Brief aan de minister van Infrastructuur en Waterstaat verzonden met het verzoek om met spoed een norm vast te stellen voor concentratie GenX in het oppervlaktewater en ons te ondersteunen in de verdere aanpak voor het bedrijf en met een handelingsperspectief richting onze inwoners.
- Naar aanleiding van de resultaten van aanvullende metingen begin januari heeft opnieuw overleg plaatsgevonden met het bedrijf. Op dringend verzoek van de gemeente heeft Custom Powders ingestemd met de lijn om de geplande verwerking eind januari van een nieuwe partij met GenX uit te stellen, tot in elk geval eind februari. Het bedrijf erkent dat er meer tijd nodig is voor onderzoek en werkt daaraan mee.

Gezamenlijke vervolgstappen

Op 11 januari 2018 heeft er een landelijk bestuurlijk overleg plaatsgevonden onder leiding van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Uitgangspunt is dat de geconstateerde verhoogde concentraties GenX op zo kort mogelijke termijn moeten worden teruggedrongen. Daar zijn met alle betrokken bestuurlijke partners afspraken gemaakt over het vervolg:

- Onder regie van het ministerie van I&W wordt een versnelde procedure gestart om GenX te bestempelen als zeer zorgwekkende stof (ZZS-status).
- Het verwerken van GenX door Custom Powders is op dit moment voor alle bestuurlijke partijen onacceptabel. Als bevoegd gezag heeft de gemeente Helmond een maatwerkvoorschrift in voorbereiding, ondersteund door het ministerie van I&W, waarin aanvullende eisen worden gesteld voor de productie met GenX. Vooruitlopend daarop nemen we als bevoegd gezag een voorlopige maatregel om te voorkomen dat het bedrijf lopende dit traject GenX zal verwerken. De directie van het bedrijf heeft ons op 15 januari formeel bevestigd te willen meewerken aan uitstel en het verdere onderzoek.
- Onder regie van het Rijk (het RIVM) wordt een uitgebreid meet- en monitoringsprogramma opgezet om nader inzicht te krijgen in de verspreiding van GenX in de bodem en het oppervlaktewater. Dit brede onderzoek wordt uitgevoerd in nauw overleg met de gemeente Helmond, de Omgevingsdienst en het Waterschap.
- Daarnaast start de gemeente Helmond nog deze week de voorbereidingen voor een bodemonderzoek op en rond het bedrijfsterrein van Custom Powders.
- Ten slotte wordt onder regie van het Rijk gekeken naar de relaties tussen de in Noord-Brabant aangetroffen concentraties en het bedrijf Chemours in Dordrecht.

We realiseren ons dat het hier gaat om een ingewikkeld onderwerp met een technisch en juridisch karakter. Wellicht roept dit vragen bij u op. Op de gemeentelijke website vindt u meer informatie in de vorm van een nieuwsbericht en een lijst met vragen en antwoorden. Heeft u aanvullende technische vragen, dan kunt u contact opnemen met Giovanni Wouters, directeur. Zijn emailadres is: g.wouters@helmond.nl.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Helmond
de burgemeester de secretaris